

Kestlikkusearuandlus ja vabatahtlik süsinikuturg

KESTLIKKUSERUANDLUS JA VABATAHTLIK SÜSINIKUTURG

Märksõnad:

- ✓ läbipaistvus
- ✓ kvaliteedistandardid, sh EL ja rahvusvaheliste süsinikuturgude arengud
- ✓ arvestus eraldi ettevõtte jalajälje arvutusest, st mõjualades 1, 2 ja 3

VABATAHTLIKU SÜSINIKUTURU RAAMID

- ✓ Eesti riik ei arva vabatahtliku süsinikuturu kasuks enda inventuurist projektide või tegevustega vähendatud või seotud KHG ühikuid välja. Eestis läbiviidavad vabatahtliku süsinikuturu projektid panustavad Eesti ja Euroopa Liidu kliimaeesmärkidesse.
  - ✓ Eesti siin teostatud vabatahtliku süsinikuturu projektide tegevuste KHG heite vähendamist arvesse oma riiklikus KHG inventuuris juhul, kui olemasolevad meetodikad seda lubavad.
  - ✓ Riik panustab ka meetodikate arendamisse selleks, et rohkemate tegevuste mõju oleks võimalik riiklikus KHG inventuuris arvesse võtta.
- ✓ Lähtuvat Euroopa Liidu kehtivast regulatiivsest raamistikust ei saa vabatahtlikult süsinikuturult ostetud süsinikukrediitidega asendada ühegi sektori heite vähendamise kohustust.
- ✓ Euroopa Liidu kauplemissüsteemide kohuslased ei saa kauplemissüsteemi lubatud heitkoguse ühikuid vabatahtliku turu süsinikukrediitidega asendada.

RAHVUSVAHELINE TASAND

- ÜRO süsinikuturu mehhanismid
  - ✓ Loob globaalse standardi
  - ✓ Seab sertifitseerimistingimused projektidele, mille süsinikukrediite saab läbi ÜRO rahvusvahelisel platvormi müüa ja osta.
  - ✓ Hõlmab nii KHG heite vähendamise kui ka süsiniku eemaldamise tegevusi.
  - ✓ Kaks erinevat krediiti: ITMO või mitigation contribution unit
  - ✓ Kavandatav rakendamise algus 2024
  - ✓ Hetkeseisuga ei ole välistatud ükski tegevus, kui on täidetud kvaliteedikriteeriumid ja on olemas kinnitatud ning nõuetele vastav metoodika.

EUROOPA LIIDU TASAND

- ELi vabatahtlik süsiniku eemaldamise sertifitseerimise raamistik
  - ✓ Vabatahtlik seire, aruandlus- ja tõendamisraamistik, millega sätestatakse:
    - ✓ 1) Euroopa Liidus läbiviidava süsiniku eemaldamise tegevuse kvaliteedikriteeriumid;
    - ✓ 2) nõuded süsiniku eemaldamise kontrollimisele ja sertifitseerimisele;
    - ✓ 3) nõuded sertifitseerimissüsteemide toimimise ja tunnustamise kohta komisjoni poolt.
  - ✓ Hõlmab üksnes süsiniku eemaldamist (erandina soovitakse sinna hõlmata märgalade taastamine, mille puhul saavutatakse esialgu KHG bilansi osas süsiniku heite vähenemine).
  - ✓ Hõlmab ka rannikuökosüsteeme, aga mitte nn sinist süsinikku

Süsiniku eemaldamise kvaliteedikriteeriumid

KVANTIFITSEERIMINE

Süsiniku eemaldamise tegevust mõõdetakse täpselt ja see toob kliimale ühemõttelist kasu

LISANDUVUS/ TÄIENDAVUS

Süsiniku eemaldamise tegevused lähevad kaugemale turutavatest ja seadusega nõutavast ja ei toimuks ilma sertifitseerimise tuleva täiendava rahalise stiimulita

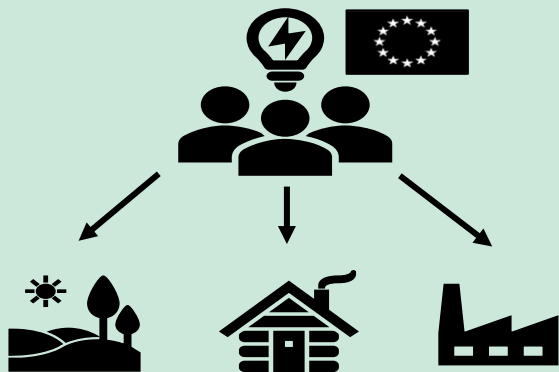
PIKAAJALINE LADUSTAMINE

Sertifikaadid kajastavad selgelt süsiniku ladustamise kestust ja eristavad alalist ladustamist ajutisest ladustamisest

KESTLIKKUS

Süsiniku eemaldamise tegevused ei kahjusta keskkonda või isegi toovad kasu muudele keskkonnaeesmärkidele, nagu bioloogiline mitmekesisus

ELi kvaliteedikriteeriumide rakendamiseks töötab komisjon eksperdirühma toel välja kohandatud sertifitseerimismetoodikad eri tüüpi süsiniku eemaldamise tegevuste jaoks. Ekspertgrupi tegemiste kohta saab infot siit [Expert group on carbon removals \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/expertgroup-carbon-removals/)

Sertifitseerimise nõuded

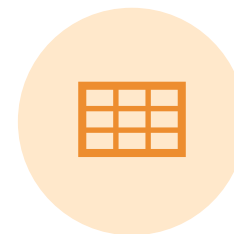
KOLMANDA OSAPOOLE TÕENDAMINE

*Süsiniku eemaldamise tegevused
peavad olema sõltumatu
audiitori poolt tõendatud*

USALDUSVÄÄRSED SERTIFITSEERIMISSKEEMID

*Sertifitseerimisskeemidel peab
olema usaldusväärne
juhtimissüsteem*

AVALIKUD REGISTRID

Topelt arvestamise (*double-counting*) vältimiseks tuleks süsiniku eemaldamine registreerida koostalitlusvõimelistes registrites

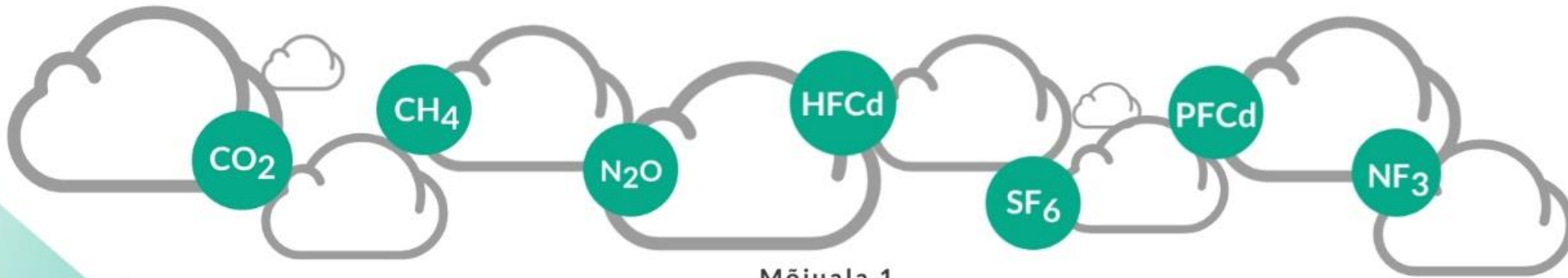
NB! Komisjon poolt tulevad lisaks määruse ettepanekule delegeeritud aktid, milles sätestatakse eeskirjad: 1) sertifitseerimissüsteemide toimimiseks ning nende hindamiseks ja tunnustamiseks komisjoni poolt ning 2) süsiniku eemaldamise avalike registrite loomise ja toimimise kohta.

Euroopa Liidu kestliku rahanduse raamistik

■ Euroopa Liidu kestliku rahanduse raamistik

- ✓ Loob ühtlustatud alused, mille alusel hinnata tegevuste keskkonnahoidlikkust (oluline ka süsiniku eemaldamise ja heite vähendamise projektide kavandamisel).
- ✓ Aruandlusstandardid annavad ka selged suunised selles osas, kuidas ettevõtted oma kasvuhoonegaaside jalajälje hindamises ja kliimamõju aruannetes vabatahtlikult süsinikuturult ostetud krediite peaksid näitama.

Mõjuala 1
(otsene)

Mõjuala 2
(kaudne)

Mõjuala 3
(kaudne)

sisseostetud
tooted
ja teenused

kapitali-
kaubad

kütus ja
energia

transport ja
kaubavedu

jäätmete
käitlemine

tööreisid

tööle-koju
liikumine

liisitud
vara

ostetud elektri-,
soojus- ja
jahutusenergia
oma tarbeks

statsionaarne
energia
tootmine

ettevõtte
sõidukid

hajusheitmed

mehaanilised/
keemilised
protsessid

transport ja
kaubavedu

müüdud
toodete
töötlemine

müüdud
toodete
kasutamine

toodete
lõppkäitlus

liisitud
vara

investeeringud

frantsiisid

Ülesvoolu tegevused

Allavoolu tegevused

INFO ESITAMINE

- KHG heite vähendamise eesmärgid esitatakse brutoarvestuses, st ettevõtja ei võta KHG heite vähendamise eesmärkide saavutamise vahendina arvesse süsinikukrediite – nende üle peetakse eraldi arvestust
- Ettevõtte avalikustab mh järgmise info:
  - sidumisprojektidest saadud süsinikukrediitide puhul selgitus selle kohta, kas need on saadud biogeensetest või tehnoloogilistest sidujatest;
  - iga tunnustatud kvaliteedistandardi osakaal (mahu järgi);
  - ELi projektide osakaal (mahu järgi) ja
  - osa (mahuprotsendina), mis kvalifitseerub Pariisi kokkuleppe artikli 6 kohaselt vastava kohandusena.

KHG jalajälje hindamise arvutusmudel

<https://www.envir.ee/kliima/toetavad-materjalid/organisatsioonide-khg-jalajalg#mudel>

- Toetub enimkasutatavatele rahvusvahelistele KHG jalajälje arvutamise metoodilistele juhistele ja standarditele.
- Võtab arvesse eestikeskseid eeldusi ja tingimusi, mis loovad ühtlustatud metoodilise aluse ja andmestiku.
- Kasutamiseks kõikidele organisatsioonidele (nii avalikust, era- kui ka mittetulundussektorist).
- Universaalne ja sisaldab KHG jalajälje hindamise mõjualade piires enimkasutatavaid tegevuskategooriaid ja nende heiteallikaid – ei kata kõike ja ettevõttel tuleb andmeid juurde hankida!
- Ajakohastatakse ja uuendatakse jooksvalt – jälgige igal aastal, kas teil on kõige uuem mudeli versioon!

KLIIMAMINISTEERIUM